

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ

<i>Ступінь вищої освіти:</i>	Доктор філософії
<i>Спеціальність:</i>	спеціальність «Право»
<i>Рік підготовки:</i>	1
<i>Семестр викладання:</i>	осінній
<i>Кількість кредитів ЄКТС:</i>	3
<i>Мова(-и) викладання:</i>	українська
<i>Вид семестрового контролю</i>	екзамен

Автор курсу та лектор:

д.п.н., проф., Зеленов Євгеній Анатолійович

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

професор кафедри педагогіки

посада

olmer1954@gmail.com +38-050-474-63-87

електронна адреса

телефон

Skype: zelenov1

месенджер

за розкладом

консультації

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Мета викладання навчальної дисципліни – розвиток професійно-педагогічного мислення майбутніх викладачів, формуванням у них науково-педагогічних знань і умінь, що необхідні як для викладацької діяльності, так і для підвищення загальної професійної компетентності та педагогічної культури, ознайомлення здобувачів із сучасними трактуваннями предмета педагогіки вищої школи; дати уявлення про історію та сучасний стан вищої освіти в Україні, провідних тенденціях її розвитку; сприяти формуванню методологічної культури педагогів; сформуванню установки на постійний пошук прикладання філософських, соціально-економічних, психологічних та інших знань до вирішення проблем навчання і виховання у ЗВО; сприяти глибокому освоєнню норм професійної етики викладача вищої школи; поглибити уявлення про особливості професійної праці викладача вищої школи.

В основу викладання дисципліни покладено аксіологічний, антропологічний, культурологічний, синергетичний, особистісно-діяльнісний, компетентнісний, феноменологічний, герменевтичний, акмеологічний підходи, які передбачають розгляд педагогічних проблем у контексті соціокультурної ситуації, погляд на освіту й виховання як на складники культури нації, людства. Програма складена з урахуванням принципів культуровідповідності, єдності загальних та національних цінностей, особистісно орієнтованої вищої освіти.

Результати навчання:

Знати: основні педагогічні категорії, сутність, своєрідність навчально-виховного процесу у вищій школі, тенденції, особливості розвитку системи вищої освіти в Україні та зарубіжних країнах, суперечності, психічні функції, особливості розвитку молодшої людини студентського віку, структуру, психолого-педагогічні аспекти організації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти, критерії відбору, принципи структурування змісту навчання у вищій школі, форми організації навчання здобувачів, сутність, особливості, методи, прийоми виховання студентів, основи управління закладами вищої освіти.

Передумови до початку вивчення:

Вміти: ставити навчальну мету, відбирати, структурувати зміст лекцій, практично-семінарських занять, розвивати інтерес, особистісне ставлення здобувачів вищої освіти до змісту навчального курсу, складати навчальну програму з курсу, застосовувати методи, прийоми організації виховного впливу на студентів

Базові знання та уявлення із загальних основ педагогіки та історії педагогіки, вікової психології, філософії, культурології.

Мета курсу (набуті компетентності)

В наслідок вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде наступних компетентностей:

ІК. Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері права, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

ЗК01. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК03. Здатність розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.

СК03. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті та проєктах правничої освіти у системі освіти дорослих.

СК04. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері права та забезпечувати якість виконуваних досліджень; дотримання права інтелектуальної власності та стандартів академічної доброчесності.

Що забезпечується досягненням наступних програмних результатів навчання:

ПРН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання у сфері права і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень, отримання нових знань та здійснення інновацій.

ПРН04. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні аргументи, зокрема, результати теоретичного аналізу, прикладних досліджень, наявні наукові джерела; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого правового та загальносоціального контекстів.

ПРН05. Планувати і виконувати теоретичні та прикладні дослідження з права та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасного наукового інструментарію, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу передових концептуальних і методологічних знань щодо досліджуваної проблеми з дотриманням стандартів академічної та професійної етики.

ПРН06. Розуміти загальні принципи та методи юридичної науки, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері права та у викладацькій практиці.

ПРН07. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення, аналізу й збереження даних та інформації, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та складної структури, спеціалізовані програмне забезпечення, бази даних та інформаційні системи у науковій, викладацькій, правотворчій та правозастосовній діяльності..

ПРН09. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері права на різних рівнях вищої освіти, його наукове, навчальнометодичне та нормативне забезпечення, застосувати ефективні методи викладання навчальних дисциплін.

ПРН10. Готувати правові висновки, пропозиції та рекомендації за результатами правового дослідження.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Актуальність педагогічних знань у підготовці фахівців у закладі вищої освіти	2/0/2	Предмет і основні категорії педагогіки вищої школи. Місце педагогіки вищої школи в системі педагогічних наук, її зв'язок з іншими науками. Особливості педагогіки вищої школи.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
2.	Сутність університетської освіти	2/0/2	Походження університету та його історичний розвиток. Особливості університетської освіти. Функції університету в суспільстві. Місія університету. Ідея сучасного університету.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
3.	Викладач ЗВО як суб'єкт процесу навчання	2/0/2	Зміст і структура діяльності викладача, умови її ефективності. Структура професійних здібностей і вмінь викладача. Особливості педагогічної діяльності викладача з реалізації особистісно орієнтованої освіти. Типології викладачів ЗВО.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
4.	Студентство як особлива соціально-демографічна група	2/0/2	Виникнення студентства. Визначення студентства. Характерні риси студентства. Сучасна типологія студентства. Особливості цифрового покоління студентів.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
5.	Методологічні та дидактичні принципи в системі освіти	2/0/2	Принципи в педагогіці і їх класифікація. Методологічні принципи - поняття і роль. Дидактичні принципи.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
6.	Особливості діяльності викладача при підготовці та проведенні лекційного заняття	2/0/2	Вимоги до лекції. Характерні риси лекції. Цілі лекції. Мотиви підготовки та читання лекції. Способи підготовки і читання лекції. Підготовка до	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання

			лекції. Читання лекції. Правила поведінки лектора. Деякі прийоми підтримки інтересу.	
7.	Психологічні особливості діяльності викладача	2/0/2	Сутність процесу викладання. Особливості освоєння викладання у ЗВО починаючими викладачами. Особливості проведення семінару. Особливості проведення іспиту. Оцінка знань здобувачів вищої освіти.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
8.	Форми організації навчання у вищій школі	2/0/2	Практичні заняття у ВШ. Семінарські заняття. Просемінари. Спецсемінар. Лабораторні роботи. Самостійна робота здобувачів.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
9.	Виховання у закладі вищої освіти	2/0/2	Актуальність виховання у ЗВО. Принципи виховання у вищій школі. Специфіка виховного процесу у ЗВО. Основні напрямки виховання у ЗВО. а) формування патріотизму і громадянських якостей; б) формування здорового способу життя; в) розвиток студентського самоврядування; г) планетарне виховання. Роль викладача вищої школи у вихованні здобувачів вищої освіти.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
10.	Заклад вищої освіти як об'єкт управління	2/0/2	Термінологічні означення типів ЗВО України. Ресурси ЗВО. Об'єкт дії та впливу в діяльності ЗВО. Ієрархія управлінських рішень в діяльності ЗВО. Принципи економічного управління функціонуванням ЗВО. Основні внутрішні документи, що регламентують діяльність ЗВО.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання

			Показники діяльності ЗВО.	
11.	Організаційно-правова структура ЗВО	2/0/2	Рівні структури ЗВО. Відокремлені структурні підрозділи. Динамізм структури ЗВО.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання

Рекомендована література

1. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник / С. У. Гончаренко. – К.: Либідь, 1997. – 376 с.
2. Словник-хрестоматія педагогічних понять: Навч. посібник для студентів, аспірантів, викладачів. – Луганськ: Вид-во СХУ ім. В. Даля, 2004. – 272 с.
3. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: Підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури. – Київ: Центр навчальної літератури, 2006. – 384 с. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/sk702798.pdf>
4. Гладуш В. А. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія. Навч. посіб. / В. А. Гладуш, Г. І. Лисенко – Д., 2014. – 416 с URL: <http://distance.dnu.dp.ua/ukr/nmmateriali/documents/pedagogikavsh.pdf>
5. Зеленов Є. А. Цифрове покоління : витоки, особливості, засоби взаємодії : монограф. / Є. А. Зеленов. – Київ : Вид-во СХУ ім. В. Даля, 2023. – 240 с. – ISBN 978-617-11-224-8. – Режим доступу : https://drive.google.com/file/d/1NRp8XO6q1p9z_H1FMXuczBNDFVVVkiX-/view?usp=sharing
<https://dspace.snu.edu.ua/handle/123456789/723>
6. Калашнікова Л. М., Жерновникова О.А. Педагогіка вищої школи у схемах і таблицях : навчальний посібник. – Харків, 2016. – 260 с. URL: <http://dspace.hnpu.edu.ua/bitstream/123456789/1086/3/.pdf>
7. Немченко С. Г. Педагогіка вищої школи : Підручник для студентів вищих навчальних закладів / С. Г. Немченко, О. Б. Голік, О. В. Лебідь. – Донецьк: ЛАНДОН-XXI, 2014. – 534 с URL: https://ir.duan.edu.ua/bitstream/123456789/1805/1/%D0%9F%D0%92%D0%A8_%D0%9B%D0%B5%D0%B1%D1%96%D0%B4%D1%8C.pdf
8. Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс] : підручник / В. П. Головенкін ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 290 с. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/29032/3/Higher_School_Pedagogy_2019.pdf
9. Салов В.О. Основи педагогіки вищої школи : навч. посіб. для студ. гірн. спец. вищ. навч. закл. [Електронний ресурс] / В.О. Салов ; М-во освіти і науки України, Нац. гірн. ун-т. – Д. : НГУ, 2003. – 170 с. URL: https://www.nmu.org.ua/ua/content/infrastructure/structural_divisions/science_met_centra/kyiv-arkhiv-sferi-osviti-ngu/2003%20%D0%9E%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8%20%D0%BF%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D0%B3%D0%BE%D0%B3%D1%96%D0%BA%D0%B8%20%D0%B2%D0%B8%D1%89%D0%BE%D1%97%20%D1%88%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B8.pdf
10. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: Навчальний посібник / М. М. Фіцула. – Київ: «Академвидав» 2006. – 352 с. URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/412096.pdf

Методичне забезпечення

1. Конспект лекцій з дисципліни «Педагогіка вищої школи» (для аспірантів денної та заочної форми навчання) / Уклад.: Є.А. Зеленов. Київ: вид-во СХУ ім. В. Даля, 2023. 107 с. (Сертифікат про публікацію № 9193 від 10.04.2023);
2. Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи з дисципліни «Педагогіка вищої школи» (для аспірантів денної та заочної форми навчання всіх спеціальностей) // Уклад.: Є.А. Зеленов. Київ: вид-во СХУ ім. В. Даля, 2023. 17 с. (Сертифікат про публікацію № 9202 від 19.04.2023 р.).

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів
Участь в обговоренні	20
Тести	25
Індивідуальні завдання	25
Залік	30
Разом	100

Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS
90-100	A
82-89	B
74-81	C
64-73	D
60-63	E
35-59	FX
0-34	F

Політика курсу

<i>Плагіат та академічна доброчесність:</i>	<p>Студент може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні документу про проходження курсу студенту можуть бути перезараховані певні теми курсу та нараховані бали за завдання.</p> <p>Під час виконання завдань студент має дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями. Списування є забороненим.</p>
<i>Завдання і заняття:</i>	<p>Всі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана.</p>
<i>Поведінка в аудиторії:</i>	<p>На заняття студенти вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу та обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.</p> <p>Під час занять студенти:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ не вживають їжу та жувальну гумку; ☐ не залишають аудиторію без дозволу викладача; ☐ не заважають викладачу проводити заняття. <p>Під час контролю знань студенти:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ є підготовленими відповідно до вимог даного курсу; ☐ розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб); ☐ не заважають іншим; ☐ виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.